

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XCI. De tribus emissionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

non dico præferri, sed nec saltem conferri posse videantur. Ego tamen non crediderim sponsam esse mentitam; quippe quæ habeat sponsum ipsam veritatem, cuius & hic verba loquitur *P*, qui utique sicut fallere non vult, ita nec falli potest. Alioquin frustra desiderat & suspirat veritatis amplexibus jungi, mentiens veritati. Quæ enim mendacio societas cum veritate? Quin potius veritas perdit omnes qui loquuntur mendacium?

p Cant. 1. a

q Psal. 5. b

Fortassis in Evangelio si quærimus, invenimus præcessisse & huius figuram. *Maria*, inquit, *Magdalene & Maria Iacobi & Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Iesum*. Videsne in prima fronte propositi capituli, quanti æstimandum sit etiam hoc materiale unguentum, cuius aromatis comparandis non una vel duæ sufficere potuerunt? Una primum, una & secundum attulit unguentum. Ad hoc autem comparandum & præparandum tres pariter convenerunt, ut simul videlicet emerent, quod per se singulæ non poterant, & sic venientes ungerent JESUM. Non solum pedes aut solum caput, sed, ut venientes (inquit) ungerent Iesum, id est totum corpus. Sed attende, quod tam preciosi huius unguenti CHRISTUS pati noluerit perditionem fieri, & ideo non invento corpore reportaverunt illud, & iussæ sunt exhibere vivo quod præparaverant mortuo. Quod & fecerunt, cum protinus nunciato gaudio resurrectionis, Discipulorum (qui proculdubio membra Christi, & membra viva erant) tristia corda delinire curarunt. Quæ utique membra nisi plus illo crucifixo corpore Christus diligeret, pro his illud crucifigendum non tradidisset. Liquet itaque quòd duo illa tantò hoc ultimum præcellit unguenta; quantò CHRISTUS hoc suum corpus, id est Ecclesiam cui exhibetur, illo quod ex eo ungi voluit quod & propter huius redemptionem tradi voluit constat esse amabilius.

Cur Christus noluerit suum corpus mortuò ungi unguento illo per mulieres præparato.

Christus mysticum suum corpus plusquam verum dilexit.

S E R M O X C I,

De tribus Emissionibus.

Emissiones tuæ paradisus. Vox illius coelestis Hierusalem congaudentis huic quæ peregrinatur in terris. Sunt autem tres emissiones. Prima conjugatorum poenitentium in mundo. Secunda conversorum continentium in clauistro. Tertia prælatorum prædicantium, & orantium pro Dei populo. De prima emissione, id est poenitentia dicunt Angeli, quibus gaudium est super uno peccatore poenitentiam agente *b*: *Quæ est ista quæ ascendit per desertum sicut aurora consurgens* *c*? Ascendere autem dicitur hæc anima poenitens per desertum, terram scilicet inviam & inaquosam, peccatorum suorum recordando. Ascendit sicut virgula, eadem peccata humiliter confitendo. Quæ confessio recte fieri sicut virgula sumi dicitur, quia per plures peccatorum species tanquam fumus de thuribulo per plura

a Cant. 4. d
Emissiones tres
Prima est poenitentia secularium.

b Luc. 15. b

c Cant. 3. e

Sermones S. Bernardi.

A a a a

fora-

foramina derivatur. Et notandum, quòd cum fumus nunquam habeat splendorem, nonnunquam tamen habere possit odorem. Quod hic fumus confessionis odorem quendam pietatis habeat, innuitur ex his quæ subjunguntur: *Ex aromatibus myrrhæ & thuris & universi pulveris pigmentarii.* Confessionem debet semper comitari myrrha & thus, id est mortificatio carnis, & oratio cordis. Alterum enim sine altero, aut parum, aut nihil prodest. Nam si quis carnem mortificet, & orare dissimulet, superbus est: & dicitur ei d: *Nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo?* Item si oraverit, & carnem suam mortificare neglexerit, audiet e: *Quid vocatis me Domine Domine, & non facitis quæ dico?* Et illud s: *Qui avertit aurem suam ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.* Utrumque ergo alteri suffragatur, dum constat quod alterum sine altero reprobat.

Confessio comites habere debet mortificat. & orat.
d Psal. 49. c
e Luc. 6. g
f Prov. 28. b

g Cant. 3. c

b Act. 10. a

Emissio secunda, vita continentium.
* Cant. 6. d
Humilitas per auroram designatur.

Castitas pulchritudine lune.

Simile.

Sequitur s: *Et universi pulveris pigmentarii.* Post recordationem & confessionem peccatorum, post mortificationem & orationem exhibendus est fructus eleemosynarum. Quæ benè *pulvis* dicuntur, quia de terrena substantia fiunt. *Pigmentarii* verò, quia suavissimum odorem emittunt. Hinc est quòd Cornelio bene agenti dictum est b: *Orationes tuæ, & eleemosynæ tuæ ascenderunt.* Vel *universi pulveris pigmentarii*: idè dicitur, quia non solùm magna, sed etiã minima quæque peccata conterenda sunt per confessionem, & diluenda per compunctionem. Hac de prima emissionem dicta sufficiant.

Secunda est vita continentium in claustris vel eremo. In hac emissionem nulla fit deserti mentio, aut fumi seu pœnitentiæ; sed lucis, splendoris atque virtutis. Denique in huius laude angelica voce cantatur: *Quæ est ista quæ ascendit sicut aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?* In quibus verbis triplex virtus eius ostenditur, humilitas, castitas, charitas. Aurora quippe finis est noctis, & initium lucis, Nox autem vitam peccatoris, lux significat vitam iusti. Aurora ergo quæ fugat tenebras, & lucem nunciat, meritò humilitatem designat: quia sicut illa diem & noctem, ita ista dividit iustum & peccatorem. Nam hinc, id est ab humilitate iustus quisque incipit, & inde proficit. Unde etiam ipsa *aurora consurgens* dicitur, ut videlicet virtutũ structura surgens ab humilitate tanquam proprio fundamento erigatur. Igitur ad ostendendam eius humilitatem dictum est: *Sicut aurora consurgens.* Illius vero quod sequitur; *Pulchra ut luna*, castitatem demonstrat. Porrò luna dicitur splendorem suum non à se habere, sed à sole trahere: quantoque magis solis conspectui cernenda opponitur, tanto majore sui parte ab eiusdem solis lumine illustratur. Similiter congregatio seu quæque fidelis anima, si veri solis obtutibus offeratur intuenda, sine dubio ex visione illius admittit protinus in se decus quoddam pulchritudinis, & venustatem castitatis. Unde fit, ut ex eius lumine creicens & proficiens etiam ad perfectionem provehatur, ut rectè dicatur de illa quod sequitur:

Electa

Electa ut sol. Quare ut sol? An ideo quia refulgebunt iusti sicut sol in regno Patris eorum? Sed ibi unde sicut sol fulgebunt, nisi de splendore vestis nuptialis? Ipsa est enim qua utique in terris positi vestiendi erant illi quibus dictum est: *Vos autem sedete in civitate, donec induamini virtute ex alto.* Hac virtute charitatis, quam vestis illa nuptialis significat, quisquis indutus fuerit, eamque in se recte ordinaverit, erit proculdubio *terribilis* hostibus suis *ut castrorum acies ordinata.* Nam de cæteris quidem virtutibus quantascunque sine charitate habuerit, non curant dæmones. Cum vero charitatem & ipsam ordinatam in acie viderint, illicò præcipites aguntur in fugam. Potest in eo quod dicitur *electa ut sol*, perseverantia intelligi, quæ tantum electorum est. In eo autem quod sequitur, *terribilis ut castrorum acies ordinata*, discretio mater virtutum, per quam terrentur & fugantur dæmones, acquiruntur & conservantur virtutes. Possunt & alia multa in hac secunda emissionem congruè & intelligi & dici, sed hæc pauca de multis dixisse sufficiat.

Tertia emissio convenit sanctis prædicatoribus, de quorum vita & doctrina etiam vox illa sub admiratione profertur. *Quæ est ista quæ ascendit de deserto deliciis affluens, innixa super dilectum suum?* In prima emissionem dictum fuerat, *Quæ est ista quæ ascendit per desertum;* in hac autem quæ *ascendit de deserto:* quia nimirum ibi pœnitentes compungunt spinæ per quas incedunt, hic vero doctores quicquid de sæculo subripere potuerunt, sublimi mente calcaverunt. Ideò dictum est *de deserto deliciis affluens.* Sed querendum est quæ sint illæ *deliciae*, quibus affluere dicuntur; & quis illæ *dilectus*, ut cur *super eum inniti* dicantur. Neque enim parvæ æstimandæ sunt quæ à supernis civibus *deliciae* nominantur. Siquidem huiuscemodi *deliciae* mentis sunt non ventris, animi non corporis, spiritus non carnis, rationis non sensualitatis, interioris non exterioris hominis. Quas ut breviter aliquo modo describam; ipsæ sunt abundans infusio gratiæ spirituales. Beata illa anima, cui talis gratia infunditur, quæ in benedictionibus supernæ dulcedinis prævenitur, ut templum Dei & oraculum Spiritus sancti efficiatur. Tali quippe animæ deesse non possunt divitiæ salutis sapientia & scientia, & eiudem salutis optimus thesaurus timor Domini. Quibus deliciis cū abundaverit & repleta fuerit, exaltet jam in ecclesiis Dominum, & in cathedra seniorum laudet eum. Quod in aure audivit in cubiculis, prædicet jam super tecta, & sic affluet deliciis. Affluere enim dictum est, verbo doctrinæ insistere, exemplo vitæ lucere, opus spirituale instanter exercere.

Sed necesse est ut in his omnibus non suam, sed auctoris sui querat gloriam. Ipse est enim dilectus eius, de quo scriptum est ^m: *Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi.* Et de quo Pater ⁿ: *Hic est filius meus dilectus: ipsum audite.* Super quem iannitendum est, ut videlicet illius gratiæ auxilio ascribatur

A a a a z

opus

Charitas splendore solis.
k Matt. 15, f
l Luc. 24 g
Virtute charitatis indutus hostibus terribilis.

Emissio tertia, Prælatorum vita & doctrina.
Cant. 8. b *

Quæ deliciae bonorum Prælatorum.

Omnis prophetus prædicatorum DEO tribuendus.
m Cant. 2. d
n Luc. 9. c

o. Ioan. 15. a
Sine Dei gratia
omnis pradi-
cantium labor
inani.

Id Paulus in
primis agnovit.

p 1. Cor. 15. b

q Ibidem.

r Philip. 4. c
s. Cor. 10. c

t Ezech. 14. d

opus ejus à quo omnia, per quem omnia, & ad quem omnia referuntur. Cum autem super eum inniti debeat, ipse dilectus qui docet hominem scientiam, plenius nos doceat. At ille discipulis, quos hujusmodi deliciis implebat: *Ego sum vitis, vos palmites: Sicut palmes non potest facere fructum nisi manserit in vite, sic & vos nisi in me manseritis.* Et iterum: *Sine me*, inquit, *nihil potestis facere.* Ac si aperte diceret: Si deliciis vultis affluere, innitimini super me. Sed jam videamus quomodo illi affluant & innitantur. Veniat in medium unus pro omnibus ille prædicator egregius. Eia beatissime Paule affluere deliciis tuis. Certè cum Evangelium ab Hierusalem per circuitum ad Illyricum prædicasses; cum sine sumptu ipsum Evangelium posuisses; cum cœlestes thesauros fideique sacramentum Græcis ac Barbaris, sapientibus & insipientibus ut prudens ac fidelis dispensator erogasses: cum mortificationem Iesu in tuo mortali corpore circumtulisses; & inter multas admirandas virtutes tuas quas tu potuisti facere, nos vix possumus enarrare, etiam illud cum omni auctoritate, sine omni arrogancia, cum esses Apostolorum tuo iudicio minimus, tamen ausus es dicere *P: Gratia Dei in me vacua non fuit, sed abundantius omnibus illis laboravi.* Magnæ, & ut ita dicam, deliciosæ deliciæ. Sed ne illas amittas innitere super dilectum tuum. *Non autem ego*, inquit *q, sed gratia Dei mecum.* Rursum affluere: quoniam ut verum fatear, delectant valdè tales deliciæ. *Omnia possum*, ait *r.* Iterum innitere. *In eo* inquit *r, qui me confortat.* Item dicit Apostolus *s: Qui gloriatur, in Domino gloriatur: hoc est, qui deliciis affluit, super dilectum suum innitatur.*

Hæc de tribus emissionibus in significatione trium generum hominū, quos in hac vita continet sancta Ecclesia, quos etiam apud Ezechielem designant Noe, Daniel, & Iob, adjuvante Domino, diximus: quamvis in singulis quibusque perfectis possint non inconvenienter assignari. Et in his quoque prima emissio est pœnitentia, secunda justitia, tertia doctrina. Primò enim pœnitendo convertuntur, secundò benè vivendo justitiam exercent, tertio si benè profecerint, ipsam justitiam quam vita tenent, verbo docent. Sed quoniam virtutibus insidiantur vitia, & ita juxta sunt posita, ut qui ab illis deviaverit, istorum laqueos incurrat, oportet ut sit pœnitentia sine pudore, ne scilicet erubescat confiteri commissa peccata, caveat justitia simulationem, eliminet prælatio elationem. Ubi enim magnitudo gratiarum est, ibi etiam magnitudo discriminis est:

SERMO XCII.

De triplici introductione in hortum, in cellarium, & in cubiculum.

a Cant. 5. a

b Cant. 1. a

c Cant. 3. a

Veni in hortum meum soror mea sponsa a. Alibi dicitur b: *Introduxit me rex in cellarium suum.* Alibi dicitur c, *in cubiculum suum.* Hæc triplex